

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-64>

УДК 657.422.7:630

ОБЛІК ВИРОБНИЦТВА І РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ЛІСІВНИЦТВА

ACCOUNTING FOR THE PRODUCTION AND SALE OF FORESTRY PRODUCTS

Польова Олена Леонідівна

доктор економічних наук, професор,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7120-7944>

Томашук Інна Вікторівна

доктор філософії з економіки, доцент,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6847-3136>

Polova Olena, Tomashuk Inna
Vinnytsia National Agrarian University

У статті розглянуто особливості обліку, виробництва і реалізації продукції лісівництва. Наголошується на важливості ефективного управління лісовими ресурсами та необхідності ведення чіткого обліку виробництва і реалізації продукції лісівництва. Висвітлено ключові особливості лісового господарства, які впливають на організацію та методіку обліку лісових біологічних активів та лісопродукції, зокрема: залежність від природних умов, тісний зв'язок з природним процесом відтворення, сезонність, тривалий виробничий цикл. Розкрито нормативно-правове регулювання обліку готової продукції в лісовому господарстві та основні завдання такого обліку. Наголошено на необхідності детального відображення методології бухгалтерського обліку в обліковій політиці підприємства, яка повинна враховувати специфіку галузі. Зокрема, облікова політика має відображати визначених осіб, відповідальних за організацію облікового процесу готової продукції, перелік номенклатури готової продукції, методіку оцінки та калькулювання собівартості, а також технічні аспекти організації первинного, аналітичного та синтетичного обліку готової продукції.

Ключові слова: готова продукція, продукція лісового господарства, лісове господарство, облік, господарські операції, реалізація.

The article discusses the features of accounting for the production and sale of forestry products. The importance of effective management of forest resources and the need to keep records of the production and sale of forestry products is emphasized. The key features of forestry that affect the organization and methods of accounting for forest biological assets and forest products are highlighted, in particular: dependence on natural conditions, close connection with the natural process of reproduction, seasonality, long production cycle. The main aspects of accounting for the production and sale of forestry products are given. It is emphasized that the main primary documents are forest plantation inspection reports, logging tickets, technical felling maps. It is indicated that forestry enterprises must take into account specific tax requirements, such as taxes on forest resources, environmental tax. The normative and legal regulation of accounting for finished products in forestry and the main tasks of such accounting are disclosed. The need for a detailed reflection of the accounting methodology in the accounting policy of enterprise, which should take into account the specifics of the industry, is emphasized. In particular, the accounting policy should determine the persons responsible for the organization of the accounting process of finished products, the list of the nomenclature of finished products, the methodology for estimating and calculating the cost, as well as the technical aspects of the organization of primary, analytical and synthetic accounting of finished products. The main tasks of accounting for the production and sale of forestry products are the documentation of the movement of finished products, the correct determination of its cost, control over storage in warehouses and the timely reflection of sales revenues. The methodology of accounting in forestry should be set out in detail in the accounting policy of the enterprise, which should take into account the specifics of the industry. In particular, the accounting policy should determine the responsible persons, the list of the nomenclature of finished products, the methodology for estimating and calculating the cost, as well as the technical aspects of the organization of primary, analytical and synthetic accounting.

Keywords: finished products, forestry products, forestry, accounting, business operations, sales.

Постановка проблеми. У сучасних умовах лісове господарство має важливе значення для розвитку району, регіону та держави, оскільки забезпечує виробництво великої кількості готової продукції, необхідної суспільству. Відтак, питання організації бухгалтерського обліку готової продукції стає надзвичайно актуальним, оскільки цей процес має свої особливості та складнощі. Керівники підприємств лісового господарства повинні створити необхідні умови для належної організації облікового процесу, адже ефективне управління в лісовій галузі залежить від достовірного інформаційного забезпечення управлінського процесу, ключовим елементом якого є дані бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливий внесок у розвиток теоретичних, методичних, методологічних та прикладних аспектів організації обліку виробництва і реалізації продукції лісівництва зробили українські вчені, такі як О. Боцула [1], І. Гончарук [2], Н. Голячук [3], І. Замула, О. Шавурська [5], Н. Здирко, Л. Дриманова [6], Т. Ковбаса [7], Д. Максименко [9], А. Михайленко, С. Гаркуша [10], О. Перчук, Л. Яременко, Т. Бородіна [11], Л. Суліменко, А. Киян, С. Вітер [13] та інші. Водночас питання організації бухгалтерського обліку потребують подальших наукових досліджень, оскільки система нормативно-правового регулювання постійно змінюється, підвищуються вимоги до якості облікового процесу, а також трансформуються форми звітності.

Формування цілей статті. Метою статті є висвітлення основних аспектів обліку виробництва і реалізації продукції лісівництва, визначення ключових етапів та процесів, пов'язаних з цими напрямками діяльності, а також аналіз ефективних методів управління для забезпечення оптимізації ресурсів, підвищення рентабельності та дотримання екологічних стандартів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Лісівництво є важливою галуззю економіки, яка забезпечує людство деревиною, целюлозою, папером та іншими продуктами. Для ефективного управління лісовими ресурсами та ведення лісового господарства необхідно вести облік виробництва і реалізації продукції лісівництва.

Крім того, лісове господарство є важливою галуззю матеріального виробництва, яка включає в себе лісогосподарське, лісозаготівельне та деревообробне виробництва. Облік готової продукції в лісівництві має певні особливості, які потребують подальшого науко-

вого дослідження у зв'язку зі змінами в системі нормативно-правового регулювання, підвищенням вимогливості до якості організації облікового процесу та трансформацією форм звітності [6].

Ліс є унікальним і незамінним джерелом деревини, що використовується для виготовлення засобів виробництва, включаючи предмети праці та споживання. Економічна діяльність лісового господарства в Україні здійснюється через окремі лісогосподарські підприємства, які ведуть свою діяльність згідно з існуючими законодавчими вимогами, отримуючи та реалізуючи лісову продукцію. Ці підприємства займаються посадкою, вирощуванням, доглядом, заготівлею та продажем лісопродукції. Їх основне завдання – ефективно використовувати ліс як відновлюваний природний ресурс та забезпечувати його відтворення і вирощування відповідно до цільового призначення [3].

Підприємства лісового господарства є унікальними суб'єктами господарювання, що спеціалізуються на посадці, вирощуванні, догляді за лісами, а також заготівлі та реалізації лісової продукції. Ведення їхньої діяльності має низку особливостей, які впливають на організацію та методику обліку лісових біологічних активів та лісопродукції, зокрема:

- створення біологічних активів залежить не тільки від знарядь та предметів праці, робочої сили, але й від природних умов;
- виробництво в лісовому господарстві тісно пов'язане з природним процесом відтворення, оскільки підприємства займаються вирощуванням лісових біологічних активів;
- сезонність лісового господарства зумовлена природно-кліматичними умовами, що вимагає нерівномірного використання техніки та робочої сили протягом року;
- тривалість виробничого циклу в лісовому господарстві може варіювати від кількох місяців до багатьох років (наприклад, багаторічні насадження);
- тривалість виробничого циклу вимагає організації та методики обліку не лише за окремими біологічними активами та їх групами, але й за окремими процесами та видами робіт.

Облік виробництва та реалізації продукції лісівництва є важливою складовою ефективного управління лісогосподарськими підприємствами. Він дозволяє контролювати процес виробництва, оцінювати собівартість продукції, аналізувати фінансові результати та приймати обґрунтовані управлінські рішення [7].

Основними завданнями обліку виробництва та реалізації продукції лісівництва є:

- документальне оформлення руху готової продукції;
- правильне визначення собівартості продукції за видами;
- контроль за збереженням готової продукції на складах;
- своєчасне відображення доходів від реалізації продукції.

Продукція лісівництва класифікується на деревну (ділова деревина, дрова) та недеєрєвну (побічні лісові користування, другорядні лісові матеріали). На рис. 1 наведена динаміка показників заготівлі деревини в Україні у період 2015–2023 рр., що вказує на низхідну тенденцію за останні 5 років.

Особливістю обліку є необхідність розмежування витрат за видами продукції, оскільки вони можуть вироблятися в одному технологічному процесі.

Облік виробництва і реалізації продукції лісівництва має свої особливості, які пов'язані зі специфікою лісового господарства, різноманітністю лісової продукції та особливостями її обліку (табл. 1).

Дотримання всіх вимог обліку та звітності в лісовому господарстві дозволяє забезпечити прозорість діяльності підприємства, ефективно управління ресурсами і виконання законодавчих вимог.

Організація обліку виробництва та реалізації продукції лісівництва потребує врахування галузевих особливостей, вимог нормативно-правових актів та постійного удосконалення у зв'язку з трансформацією форм звітності та підвищенням вимог до якості облікового процесу [2; 9].

На рис. 2 наведено в ієрархічній послідовності перелік нормативно-правових актів, які визначають ключові аспекти організації облікового процесу готової продукції як складника оборотних активів.

Нормативно-правове регулювання обліку готової продукції наведено широким спектром документів, вимоги яких повинні бути дотримані в обов'язковому порядку в практичній сфері.

Методологія бухгалтерського обліку в лісовому господарстві повинна бути детально викладена в обліковій політиці, яка не тільки відображає методологічні аспекти, але й

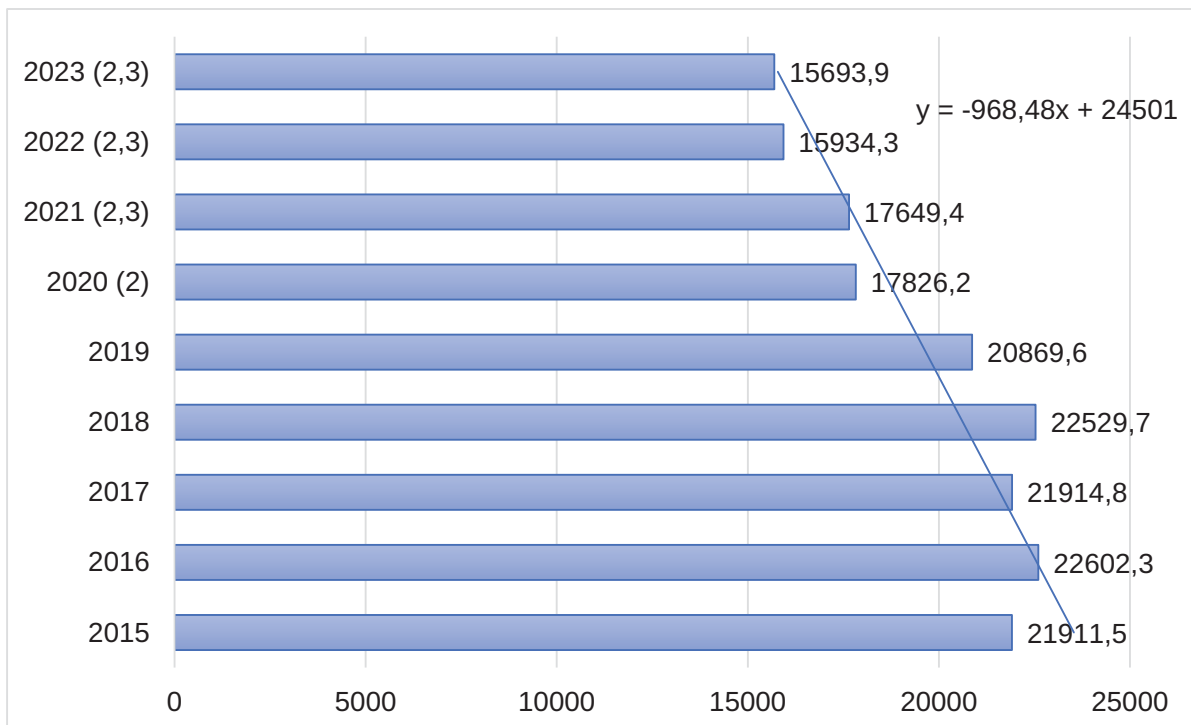

Рис. 1. Основні показники заготівлі деревини в Україні, 2015–2023 рр., тис м³

Джерело: сформовано за даними [4]

Примітка: ² Починаючи з 2022 року дані наведено без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії.

³ Дані можуть бути уточнені

Таблиця 1

Основні аспекти обліку виробництва і реалізації продукції лісівництва

№	Назва	Сутнісна характеристика
Особливості обліку виробництва продукції лісівництва		
1	Класифікація продукції	Продукція лісівництва може бути класифікована за різними ознаками: деревина (круглий лісоматеріал, дрова, пиломатеріали), недеревна продукція (ягоди, гриби, лікарські рослини), послуги (захист лісу, лісовідновлення).
2	Лісовий план і квоти	Облік виробництва базується на лісовому плані, який визначає обсяги дозволених рубок та інші лісогосподарські заходи. Кожна вирубка має відповідати квотам, встановленим державними органами.
3	Первинні документи	Основними документами є акти обстеження лісових насаджень, лісорубні квитки, технічні карти рубок. Вони фіксують обсяги заготовленої деревини, її якість та інші параметри.
4	Облік заготівлі деревини	Ведеться окремий облік заготовленої деревини за видами, сортами та класами якості. Важливою частиною є контроль за відповідністю фактичних обсягів заготівлі до планових показників.
5	Витрати на виробництво	Облік витрат включає матеріальні витрати (паливо, запчастини), витрати на оплату праці, амортизацію техніки, витрати на охорону праці та інші витрати. Витрати на виробництво можуть бути груповані за видами робіт (заготівля, транспортування, зберігання).
Особливості обліку реалізації продукції лісівництва		
1	Документальне оформлення реалізації	Реалізація продукції оформлюється накладними, рахунками-фактурами, договорами купівлі-продажу. Важливо, щоб у документах було чітко вказано кількість, якість і вартість продукції.
2	Облік доходів	Доходи від реалізації лісопродукції відображаються у відповідних бухгалтерських рахунках. Доходи можуть бути поділені за видами продукції, клієнтами, регіонами збуту.
3	Витрати на реалізацію	Витрати, пов'язані з реалізацією продукції (транспортування, зберігання, упаковка), також відображаються в обліку. Витрати на реалізацію можуть бути віднесені до собівартості реалізованої продукції.
4	Складські операції	Облік залишків лісопродукції на складах ведеться з урахуванням сортності та якості. Інвентаризація складських залишків проводиться регулярно для забезпечення точності обліку.
5	Податковий облік	Лісогосподарські підприємства повинні враховувати специфічні податкові вимоги, такі як податки на лісові ресурси, екологічний податок. Необхідно вести окремий облік податкових зобов'язань.
6	Аналітичний облік	Ведення аналітичного обліку дозволяє отримувати детальну інформацію про виробництво та реалізацію кожного виду продукції, що сприяє прийняттю управлінських рішень.
7	Звітність	Лісогосподарські підприємства зобов'язані надавати різні види звітності: бухгалтерську, податкову, статистичну. Звітність має відображати реальні обсяги виробництва та реалізації, фінансові результати, витрати та доходи.

Джерело: сформовано за результатами дослідження

включає технічні та організаційно-управлінські елементи. Згідно з вимогами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [13].

Облікова політика на підприємстві повинна бути розроблена з урахуванням вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», а також Методичних рекомендацій до облікової політики підприємства та інших

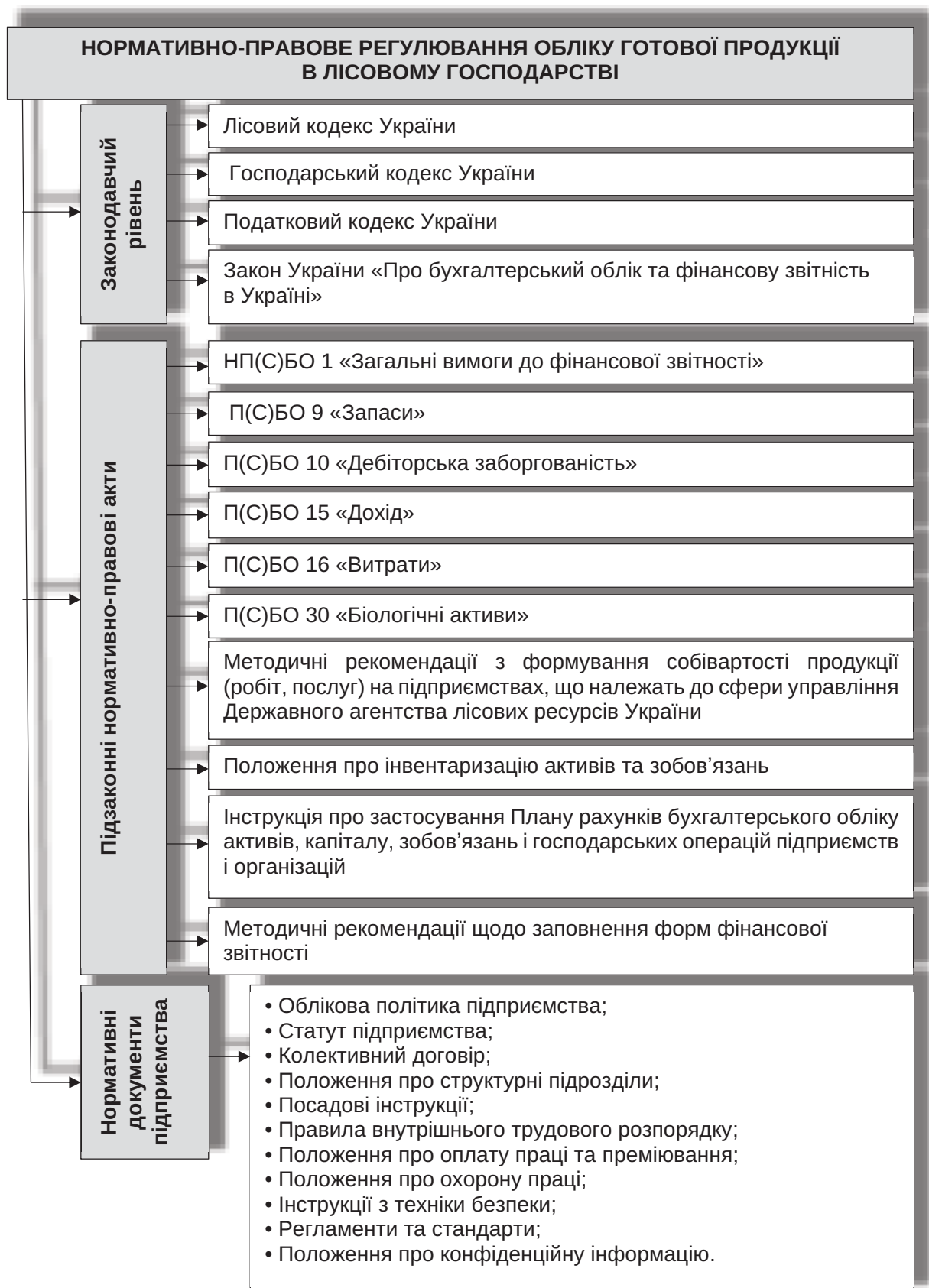

Рис. 2. Нормативно-правове регулювання обліку готової продукції в лісовому господарстві

Джерело: сформовано та доповнено авторами на основі [8]

нормативних документів [6]. Елементи облікової політики не повинні просто узагальнювати ключові пункти нормативно-правових документів, а повинні відображати методику бухгалтерського обліку, алгоритмізацію облікового процесу та стратегію внутрішнього контролю [10; 14]. Тому цей внутрішній нормативний документ має акцентувати увагу на таких аспектах:

По-перше, в обліковій політиці лісового господарства потрібно чітко визначити осіб, відповідальних за організацію облікового процесу готової продукції, окреслити їхні права та обов'язки, а також конкретизувати особливості організації облікових процедур.

По-друге, в обліковій політиці повинен бути визначений перелік номенклатури готової продукції, оскільки специфіка лісового господарства суттєво змінює загальноприйняте розуміння її складових.

По-третє, облікова політика має розкривати питання щодо оцінки готової продукції з урахуванням вимог П(С)БО 9 «Запаси» та методики калькулювання собівартості готової продукції, базуючись на нормах П(С)БО 16 «Витрати» та Методичних рекомендаціях із формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України.

По-четверте, технічний складник облікової політики повинен деталізувати процес організації первинного, аналітичного та синтетичного обліку готової продукції, відображати графік документообігу та характеризувати інформаційну систему, яка застосовується в господарстві [1].

Облік діяльності лісового господарства регулюється як загальнонормативними, так і галузевими нормативними актами [5]. Основним документом серед них є «Інструкція з обліку продукції лісозаготівель, лісопиляння і деревообробки на підприємствах Державного комітету лісового господарства». Відповідно до цієї Інструкції, лісові підприємства повинні вести облік виробництва на активному рахунку 23 «Виробництво» за такими субрахунками:

1. 231 «Лісозаготівля» в розрізі видів деревини, що заготовляється;

2. 232 «Виробництво пиломатеріалів» в розрізі видів пиломатеріалів, що виробляється;

3. 233 «Послуги з розпилювання» (формується собівартість послуг з переробки сировини замовників і розрізі видів послуг);

4. 234 «Автотранспортні послуги» (формується собівартість автотранспортних послуг у розрізі видів послуг);

5. 235 «Інше виробництво» (передбачений для формування собівартості видів продукції, неврахованих вище);

6. 91 «Загальновиробничі витрати» (відображається інформація про витрати виробництва, які не можна безпосередньо віднести на конкретний вид продукції) [6].

На рис. 3 зображена структура заготівлі деревини в Україні за деревними породами (2023 р.), яка вказує, що хвойні породи являють найбільшу частку і становлять 58,2% від загальної кількості.

Готова продукція належить до запасів, її визначення та оцінка здійснюються відповідно до П(С)БО 9 «Запаси». На підприємствах лісового господарства готова продукція обліковується на активному рахунку 26 «Готова продукція». По дебету цього рахунку відображається надходження готової продукції власного виробництва за фактичною виробничою собівартістю. Після додаткових витрат на вивезення та розкряжування продукція списується з виробничого рахунку (рахунок 233) на рахунок 26 «Готова продукція» по фактичній собівартості. Формування собівартості лісової продукції повинно відповідати вимогам П(С)БО 9 «Запаси» та П(С)БО 16 «Витрати» [12]. Реалізація лісової продукції є ключовим етапом у ланцюгу створення вартості в лісовій галузі (табл. 2).

Реалізація лісової продукції є ключовим аспектом лісового господарства в Україні. Вона охоплює процеси продажу деревини та інших продуктів лісівництва, що мають важливе економічне та екологічне значення. Лісове господарство забезпечує країну ресурсами для промисловості, будівництва та побуту, а також сприяє екологічній стабільності. На рис. 4 наведено данні, щодо загальних об'ємів реалізованої лісової продукції України у період 2019–2023 рр., які свідчать про різкий спад у цьому напрямку на початку повномасштабного вторгнення росії в Україну.

Із метою ведення бухгалтерського обліку лісових ресурсів у якості вхідної інформації може бути використана технічна документація про лісогосподарську діяльність, яка подається підприємствами для ведення державного лісового кадастру (рис. 5).

Окрім зовнішньої інформації про продукцію лісового господарства, джерелами інформації для обліку лісових ресурсів може бути використана внутрішня інформація підприємств

Рис. 3. Показники заготівлі деревини в Україні за деревними породами, 2023 р., тис м³

Джерело: сформовано за даними [4]

Таблиця 2

Реалізація лісової продукції в межах України за видами у 2023 році

№	Показник	Кількість реалізованої лісової продукції, тис м ³	Вартість реалізованої лісової продукції, млн грн	Середня ціна реалізації одиниці лісової продукції, грн за м ³
1	Усі види круглого лісу	14246,0	23407,6	1643,1
2	Діловий круглий ліс	5990,7	15735,4	2626,6
3	– хвойних порід	4533,7	8305,0	1831,9
4	– листяних порід	1457,0	7430,4	5099,7
5	Паливна деревина	8255,3	7672,2	929,4

Джерело: сформовано на основі [4]

лісового господарства, яка також надається для державного обліку лісів (первинні та зведені облікові документи).

Так, під час використання деревних та недеревних лісових ресурсів лісгосподарськими підприємствами складаються акти огляду місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів. В актах зазначається кількість заготовленої деревини, живиці, другорядних лісових матеріалів та обсяг інших лісових користувань. Дані, що містяться в документах, служать надалі єдиною підставою для відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку [9].

Облік виробництва та реалізації продукції лісівництва є важливою складовою ефективного управління лісгосподарськими підпри-

ємствами. Він дозволяє контролювати процес виробництва, оцінювати собівартість продукції, аналізувати фінансові результати та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Основними особливостями обліку виробництва та реалізації продукції лісівництва є:

- необхідність розмежування витрат за видами продукції (деревна та недеревна), оскільки вони можуть вироблятися в одному технологічному процесі;
- важливість документального оформлення руху готової продукції, контролю за її збереженням та своєчасного відображення доходів від реалізації;
- постійне удосконалення організації облікового процесу у зв'язку з трансформацією форм звітності та підвищенням вимог до якості обліку [11].

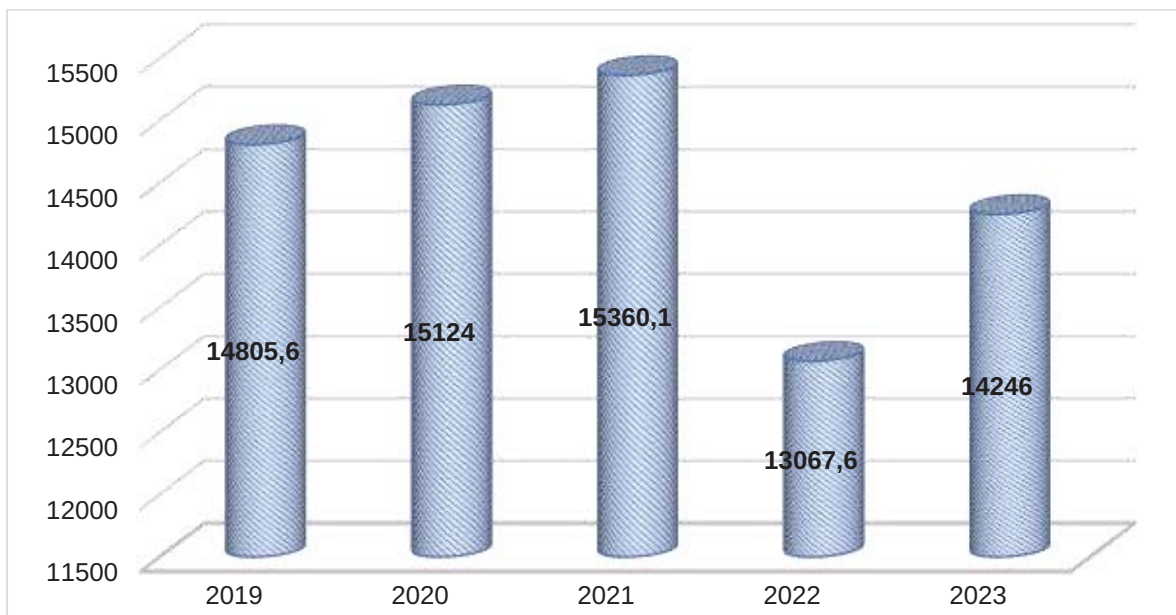

Рис. 4. Кількість реалізованої лісової продукції за 2019–2023 роки, тис м³

Джерело: сформовано на основі [4]

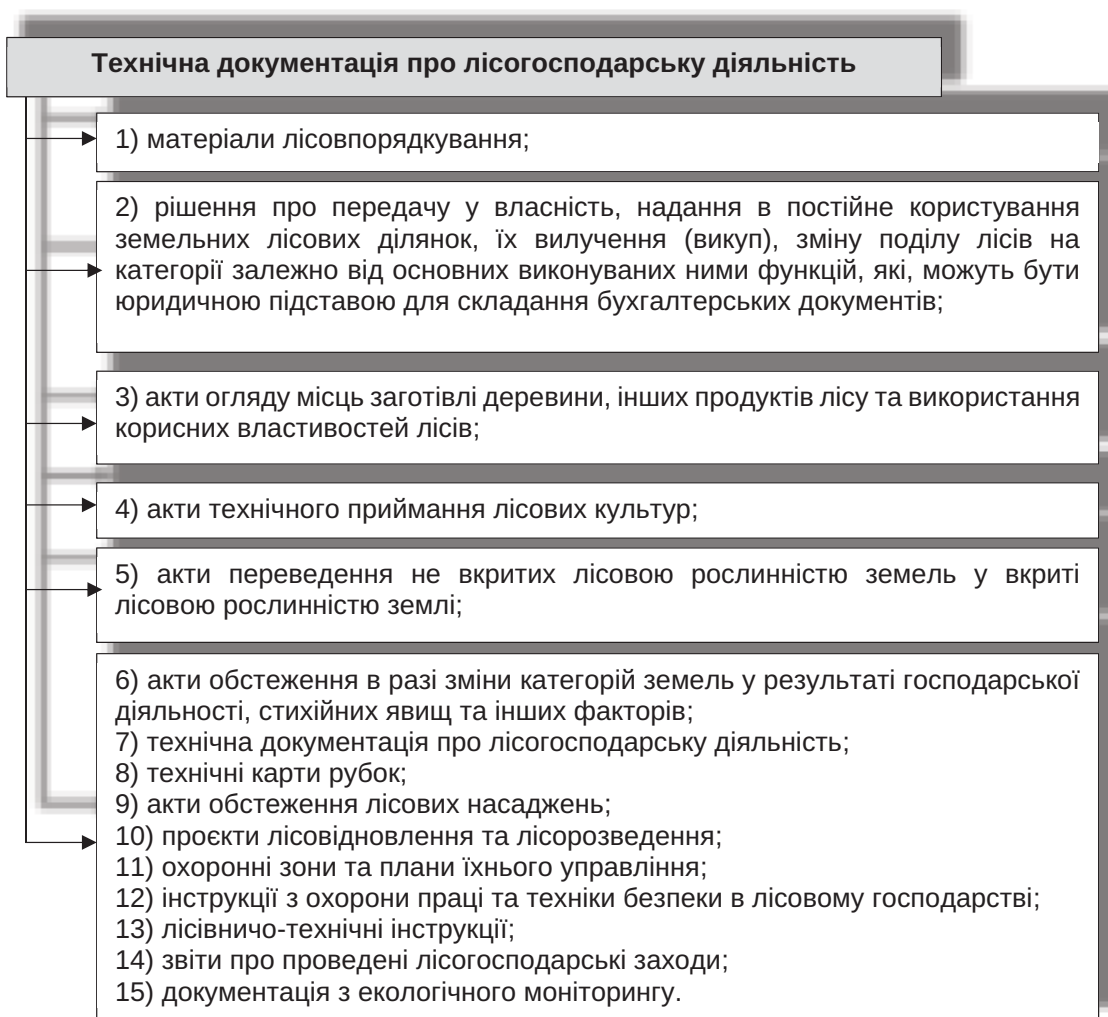

Рис. 5. Перелік технічної документації ведення лісогосподарської діяльності

Джерело: сформовано та доповнено авторами на основі [6]

Ефективна організація обліку виробництва та реалізації продукції лісівництва потребує врахування галузевих особливостей, вимог нормативно-правових актів, а також розробки удосконалених первинних документів, зокрема для обліку недеревної лісової продукції. Це сприятиме підвищенню прибутковості лісогосподарських підприємств.

Висновки. Отже, облік виробництва і реалізації продукції лісівництва України має певні особливості, зумовлені специфікою галузі. Для ефективного управління лісовими ресурсами та ведення лісового господарства необхідно вести детальний облік виробництва і реалізації продукції лісівництва. Ключові особливості лісового господарства, які впливають на організацію та методику обліку, включають: залежність від природних умов, тісний зв'язок з природним процесом відтворення, сезонність, тривалий виробничий

цикл. Нормативно-правове регулювання обліку готової продукції в лісовому господарстві здійснюється широким спектром документів, вимоги яких повинні бути дотримані на практиці. Основними завданнями обліку виробництва та реалізації продукції лісівництва є документальне оформлення руху готової продукції, правильне визначення її собівартості, контроль за збереженням на складах та своєчасне відображення доходів від реалізації. Методологія бухгалтерського обліку в лісовому господарстві повинна бути детально викладена в обліковій політиці підприємства, яка має враховувати особливості галузі. Облікова політика має визначати відповідальних осіб, перелік номенклатури готової продукції, методику оцінки та калькулювання собівартості, а також технічні аспекти організації первинного, аналітичного та синтетичного обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Боцула О. І. Сучасні проблеми обліку та використання земель лісогосподарського призначення в Україні. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 3-2. С. 65–69.
2. Гончарук І. В., Томашук І. В. Формування стратегії економічного розвитку сільськогосподарського підприємства для підвищення його конкурентоспроможності. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2022. № 4 (62). С. 7–24. DOI: <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2022-4-1>
3. Голячук Н. В. Удосконалення обліку фінансових результатів діяльності лісогосподарських підприємств. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси*. 2019. Вип. 16. С. 44–54.
4. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Замула І. В., Шавурська О. В. Бухгалтерський облік операцій з лісокористування. *Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка*. 2014. Вип. 2 (43). С. 179–184.
6. Здирко Н. Г., Дриманова Л. М. Класифікація та оцінка продукції лісівництва для потреб бухгалтерського обліку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 11-12. С. 26–31.
7. Ковбаса Т. А. Облікове забезпечення заготівельної діяльності підприємств лісового господарства. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 12 (2). С. 164–168.
8. Лісовий кодекс України: Закон України від 21.01.1994 р. № 3852-XII (Редакція від 23.03.2023, підстава – 2952-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
9. Максименко Д. В. Методика обліку лісового господарства України. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2017. № 22 (17). С. 227–237.
10. Михайленко А. М., Гаркуша С. А. Облік готової продукції на підприємствах лісового господарства: особливості та ключові аспекти організації. *Інфраструктура ринку. Серія: Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2018. Випуск 25. С. 861–866.
11. Перчук О. В., Яременко Л. М., Бородіна Т. Г. Обліково-аналітичне забезпечення управління монетарними активами на підприємствах лісового господарства. *Економічний вісник університету*. 2021. Вип. 50. С. 76–83.
12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
13. Суліменко Л. А., Киян А. В., Вітер С. А. Особливості обліку біологічних активів та продукції на підприємствах лісового господарства. *Молодий вчений*. 2017. № 8. С. 474–480.
14. Tomashuk I. V., Tomashuk I. O. Enterprise development strategy: innovation and internal flexibility. *Colloquium-journal*. 2021. № 3 (90). Vol. 4. P. 51–66. DOI: <https://doi.org/10.24412/2520-2480-2021-390-50-64>

REFERENCES:

1. Botsula, O. I. (2018). Suchasni problemy obliku ta vykorystannya zemel lisohospodars'koho pryznachennya v Ukraini [Modern Problems of Accounting and Use of Forestry Lands in Ukraine]. *Biznes-navigator – Business Navigator*, vol. 3-2, pp. 65–69. (in Ukrainian)
2. Honcharuk, I. V., Tomashuk, I. V. (2022). Formuvannya stratehii ekonomichnoho rozvytku silskohospodars'koho pidpryemstva dlia pidvyshchennia yoho konkurentospromozhnosti [Formation of a strategy for the economic development of an agricultural enterprise to increase its competitiveness]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economics, finance, management: topical issues of science and practice*, 4 (62), pp. 7–24. DOI: <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2022-4-1> (in Ukrainian)
3. Holiiachuk, N. V. (2019). Udoskonalennia obliku finansovykh rezul'tativ diyal'nosti lisohospodars'kykh pidpryemstv [Improving the accounting of financial results of forestry enterprises]. *Ekonomichni nauky. Seriya: Oblik i finansy – Economic Sciences. Series: Accounting and Finance*, vol. 16, pp. 44–54. (in Ukrainian)
4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Ofitsiynyi sait [State Statistics Service of Ukraine. Official website]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (in Ukrainian)
5. Zamula, I. V., Shavurska, O. V. (2014). Bukhhalterskyi oblik operatsii z lisokorystuvannya [Accounting of operations on forest use]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: Seriya: Ekonomika – Scientific bulletin of Uzhhorod University: Series: Economics*, vol. 2 (43), pp. 179–184. (in Ukrainian)
6. Zdyrko, N. H., Drymanova, L. M. (2022). Klasifikatsiya ta otsinka produktsiyi lisivnyctva dlya potreby bukhhalters'koho obliku [Classification and Evaluation of Forestry Products for Accounting Purposes]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, vol. 11-12, pp. 26–31. (in Ukrainian)
7. Kovbasa, T. A. (2016). Oblikove zabezpechennya zahotivelnoyi diyal'nosti pidpryemstv lisovoho hospodarstva [Accounting support of harvesting activities of forestry enterprises]. *Prychornomors'ki ekonomichni studiyi – Black Sea Economic Studies*, vol. 12 (2), pp. 164–168. (in Ukrainian)
8. Lisovyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 21.01.1994 r. № 3852-XII (Redaktsiya vid 23.03.2023, pidstava – 2952-IX) [Forest Code of Ukraine: Law of Ukraine of 21.01.1994 № 3852-XII (Revision dated 23.03.2023, based on 2952-IX)]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (in Ukrainian)
9. Maksymenko, D.V. (2017). Metodyka obliku lisovoho hospodarstva Ukrainy [Forestry Accounting Methodology of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mukachivs'koho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Mukachevo State University*, vol. 22 (17), pp. 227–237. (in Ukrainian)
10. Mykhailenko, A. M., Harkusha, S. A. (2018). Oblik hotovoi produktsii na pidpryemstvakh lisovoho hospodarstva: osoblyvosti ta kliuchovi aspekty orhanizatsii [Accounting for finished products at forestry enterprises: peculiarities and key aspects of the organization.]. *Infrastruktura rynku. Seriya: Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audyt – Market infrastructure. Series: Accounting, analysis and audit*, vol. 25, pp. 861–866. (in Ukrainian)
11. Perchuk, O. V., Yaremenko, L. M., Borodina, T. H. (2021). Oblikovo-analitychne zabezpechennya upravlinnya monetarnymy aktyvamy na pidpryemstvakh lisovoho hospodarstva [Accounting and Analytical Support for the Management of Monetary Assets at Forestry Enterprises]. *Ekonomichny visnyk universytetu – University Economic Bulletin*, vol. 50, pp. 76–83. (in Ukrainian)
12. Pro bukhhalters'kyi oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 996-XIV [On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: Law of Ukraine on 16.07.1999 № 996-XIV]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (in Ukrainian)
13. Sulimenko, L. A., Kyyan, A. V., Viter, S. A. (2017). Osoblyvosti obliku biologichnykh aktyviv ta produktsiyi na pidpryemstvakh lisovoho hospodarstva [Features of accounting for biological assets and products at forestry enterprises]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, vol. 8, pp. 474–480. (in Ukrainian)
14. Tomashuk, I. V., Tomashuk, I. O. (2021). Enterprise development strategy: innovation and internal flexibility. *Colloquium-journal*, no 3 (90), vol. 4, pp. 51–66. DOI: <https://doi.org/10.24412/2520-2480-2021-390-50-64>